

RAADSINFORMATIEBRIEF met beantwoording artikel 42 vragen

Van

college van burgemeester en wethouders

Vergadering van

22 juni 2021

Kenmerk

Z/21/017335 / D/21/022624

Portefeuillehouder

Tymon de Weger

Portefeuille

Energietransitie

Opsteller

Berkheij, Anne

Onderwerp

Beantwoording Schriftelijke vragen art. 42 RvO van Inwonersbelangen inzake Vraagtekens verwerking participatie bij afwegingskader

Beantwoording van de vragen*Inleiding*

Op onze schriftelijke vragen over de 'vraagtekens die gezet worden over de verwerking participatie bij afwegingskader' hebben wij op 18 mei de antwoorden ontvangen. Er was gemeld dat er later beantwoord zou worden. De beantwoording maakt 1 ding zeer duidelijk: het afwegingskader is ingewikkeld en complex. Met vele andere inwoners hebben ook wij een aantal onderdelen van het afwegingskader niet begrepen. Na beantwoording wordt het iets duidelijker. Maar doel, opzet en uitkomsten van de participatie blijven voor ons schimmig. Ondertussen hebben al meer dan 1.600 inwoners de petitie getekend dat er in Woerden geen plek is voor grootschalige windmolens. Deze uitkomst is zonder financiële middelen tot stand gekomen. Dit in tegenstelling tot het kostbare participatietraject van de gemeente om 1.000 mensen te bereiken.

Het is zaak om de schimmigheid op te lossen, om te voorkomen dat ook dit participatietraject als mislukt te boek komt te staan. Dit kunnen we ons in Woerden niet veroorloven. Steeds duidelijker wordt dat de overheid vanuit een ivoren toren opereert, zoals duidelijk is geworden uit de toeslagenaffaire.

Participatie in Woerden

De afgelopen jaren hebben we veel mislukte participatietrajecten gezien. Ondanks een andere conclusie van de rekenkamer spreken de volgende voorbeelden boekdelen:

- 1. Exercitieveld: Pas na zware actie van inwoners (1.500 handtekeningen) werd een genomen besluit van de gemeenteraad teruggedraaid. De kastanjabomen kunnen wel blijven staan. Na nieuwe informatie vanuit het college, die eerdere informatie tegensprak, herriep de gemeenteraad het eerder genomen besluit;*
- 2. Hof van Harmelen waar steeds de positieve inbreng van inwoners is genegeerd;*
- 3. Nieuwe parkeerbeleid waarvan nu overduidelijk wordt dat de participatie gefaald heeft;*
- 4. De busbaan bij het station waar in no time zonder het betrekken van de inwoners het aanleggen wel even geregeld zou worden door de gemeente;*
- 5. Het weghalen van het parkeerterreintje op de Leidschestraatweg waarin niet alle bewoners meegenomen zijn;*
- 6. Participatie van de Rembrandtbrug waar een hele groep buitenspel gezet is.*

Bovenstaande illustreert dat gemeente Woerden niet goed raad weet met participatie. Mogelijk te weinig voeling heeft met wat er echt speelt kan een oorzaak zijn. Formeel zijn het participatietrajecten die doorlopen zijn en afgevinkt kunnen worden bij besluitvorming, overeenkomstig de uitkomsten van de rekenkamer. Te vaak en te veel voelen inwoners zich niet serieus genomen blijkt uit de voorbeelden hierboven.

Participatietraject afwegingskader

Evident is dat gemeente Woerden van bovenaf opgelegd heeft gekregen om met buurgemeenten te zorgen dat er duurzame energie opgewekt gaat worden. Daarbij bestaat enkel de keuze uit zonnepanelen of windmolens. Er zijn hierbij de nodige vraagtekens te zetten of dit wel democratisch is. Daar gaan we in deze vragen verder niet op in.

In de kern gaat het erom of inwoners kunnen instemmen met windmolens en zonnepanelen (zonneweides) in hun directe woon- en leefomgeving. En zo ja, wat de criteria dan voor ze zijn. Dit is niet expliciet aan de orde gekomen in het participatietraject. Uit onze eigen waarnemingen en ontvangen reacties van deelnemers is deze vraag gemeden in bijvoorbeeld de straatgespreken en de inloopavonden. Zo werden hoogtes van 120 – 160 meter genoemd. De 240 meter hoge geplande windmolens werden niet genoemd. Wel werden er geruststellende vragen gesteld. Zoals in Zegveld waar gevraagd werd of ze het daar een goed idee vonden als windmolens langs de A12 zouden komen. Natuurlijk geen probleem met een A12 op 4,5 kilometer afstand. Voor ons is duidelijk dat er om de hete brij heen is gedraaid en inwoners zich in het participatietraject niet hebben kunnen uitspreken of en op welke plekken er in gemeente Woerden plaats is voor windmolens en zonneweides, en zo ja, wat de criteria dan zijn. Op 21 mei is een Reconstructie Regionale Energie Strategie Alphen aan den Rijn verschenen (<https://www.basvermond.nl/portfolio/reconstructie-regionale-energie-strategie-alphen-aan-den-rijn>). Door middel van Wob-verzoeken is inzicht gegeven over het handelen van de gemeente. De conclusie is als volgt. De Alphense inwoners zijn op papier meegenomen in de totstandkoming van de RES. In de praktijk blijken de conclusies uit de enquête over het positieve sentiment en het grote draagvlak onder inwoners zeer discutabel en broos te zijn. Van inwoners vernemen wij hetzelfde over gemeente Woerden. Aan het college van Woerden is het om dit beeld te weerleggen. Deze aanvullende vragen staan hier voor het grootste deel in het teken van.

Afwegingskader is ingewikkeld

Na de ontvangen antwoorden op onze vragen is het ons duidelijk geworden dat het afwegingskader ingewikkeld en een bestuurlijk gedrocht is. Een afwegingskader moet transparant, duidelijk en eenvoudig zijn, zodat inwoners zonder allerlei en vele bestuurlijke uitgeschreven stappen weet waar zij aan toe zijn. Naar nu blijkt lijkt het afwegingskader een poging tot verkoop aan de inwoners. Waarom moeten de aanwonende inwoners financieel kunnen profiteren als er een windmolen in de nabijheid wordt geplaatst? Maakt dit opgelopen hartkwalen dan goed? Kunnen inwoners die op 10 maal de tiphoogte wonen (zoals beschreven bij het niet in het oog vallende kleine kopje 'participatie') na vaststelling van het afwegingskader nog criteria meegeven waaraan voldaan moet worden? Bijvoorbeeld dat in avond -en nachturen de windmolens niet mogen draaien?

Willekeurig shoppen

Duidelijk is voor Inwonerbelangen dat er willekeurig 'geshopt' wordt uit de beschikbare rapporten en adviezen over de schade die windmolens veroorzaken aan de gezondheid van omwonenden. Het college geeft aan dat de norm van 350 meter afstand van windmolens tot woning afkomstig is van het RIVM en de Wereld gezondheidsorganisatie (WHO). En om de goede wil te tonen is er 500 meter van gemaakt.

Niet onderbouwd is welke onderzoeken van het RIVM en de WHO gebruikt zijn door de gemeente. Zo heeft het RIVM in juni 2020 na onderzoek de volgende conclusie getrokken: 'Het RIVM concludeert dat de Nederlandse geluidsnormen achterhaald zijn. Een miljoen Nederlanders hebben geluidsoverlast door auto's, treinen, vliegtuigen en windmolens en dat leidt tot ernstige gezondheidsklachten zoals slaapverstoring en hartklachten. Het wettelijk toegestane geluidsniveau moet omlaag, vindt het RIVM.' In een televisie-interview van maart dit jaar heeft het RIVM aangegeven dat het zijn geluidsnormen over windmolens gebaseerd heeft op dossieronderzoek, voornamelijk betrekking hebbende op rapporten beschikbaar uit Denemarken. Het gaat om slechts 15 rapporten gedaan in dunbevolkt gebied. Een situatie die niet vergelijkbaar is met Nederland. Graag zou het RIVM middelen van de Rijksoverheid ontvangen voor een degelijk onderzoek. Hier zijn in verhouding tot duurzaamheidssubsidies voor bijvoorbeeld windmolens geen hoge bedragen mee gemoeid. En is uitsluitend te geven over wat veilige afstanden zijn van windmolens tot woningen in relatie tot gezondheidsrisico's?

Nog een kanttekening is dat het RIVM in 2009 een lagere geluidsnorm van 40 dB Lden adviseerde om hinder van windmolens te beperken. Waarom heeft het college dit advies niet gevolgd en andere RIVM-onderzoeken wel gebruikt? De WHO concludeert in 2018 het volgende: Het geluid van windturbines kan, net als andere omgevingsgeluiden, een grote impact hebben op de fysieke en mentale gezondheid van mensen.

Omgevingsgeluiden staan zelfs in de top van gezondheidsrisico's door milieufactoren. Omgevingsgeluiden kunnen niet alleen auditief een nadelig effect hebben, zoals gehoorverlies of tinnitus, maar ook andere psychologische en lichamelijke gevolgen, vooral bij langdurige blootstelling. Volgens de WHO kunnen ook cardiovasculaire ziekten, cognitieve achteruitgang van kinderen, slaapstoornissen en ergernis gerelateerd zijn aan omgevingsgeluid.

Daarbij is het vreemd dat het college Inwonersbelangen verzoekt om haar website aan te passen over de gezondheidsrisico's in relatie tot windmolens. Pas als er echt onderzoek gedaan wordt naar de situatie in gemeente Woerden kunnen hier onderbouwde uitspraken over gedaan worden. Zou het niet meer recht doen als het college duidelijk communiceert dat er onduidelijkheid is over de gezondheidsrisico's in relatie tot windmolens?

Onjuiste conclusies

Duidelijk is dat het college de brief van de artsen aan de gemeenteraad van Amsterdam verkeerd heeft gelezen. Zij stellen helemaal geen 500 meter voor als afstand tussen woningen en windmolens. Zij vragen om een echt onderzoek naar de situatie in Amsterdam naar de risico's voor de volksgezondheid. Want deze zijn er niet voor Amsterdam en ook niet voor Nederland.

Uit de brief blijkt dat bij 35 decibel geluid in de nacht al gezondheidsklachten met zich meebrengt. Zie onderstaand figuur uit de brief.

Vervolg vragen Uit bovenstaande blijkt dat de beantwoording van onze vragen over de participatie tot meer verwarring en nog meer onduidelijkheid heeft geleid of de inwoners wel echt gehoord zijn over hun zorgen. Of dat het nu slechts een procedurele actie is geweest: "We hebben het doorlopen dus we kunnen verder met de besluitvorming."

De vragen:

1. Wat was de doelstelling van het participatietraject?

De doelstelling is bijgevoegd bij het raadvorstel [19R.00892 "Inzake participatieproces afwegingskader hernieuwbare energieopwekking"](#). Zie hiervoor de bijlage "participatieproces afwegingskader hernieuwbare energie" bij het hoofdstuk "het proces per fase".

2. Is volgens het college expliciet de vraag voorgelegd tijdens de participatie of er in gemeente Woerden ruimte is voor windmolens en of voor zonneweides?

Ja. Zie de raadinformatiebrief [20R.01169 "Resultaten fase 3 participatieproces Afwegingskader grootschalige duurzame energie en vervolgproces"](#)

3. Heeft het college gevraagd of deze windmolens wel passen in ons mooie Groene Hart?

Ja. Zie de raadinformatiebrief 20R.01169 "Resultaten fase 3 participatieproces Afwegingskader grootschalige duurzame energie en vervolgproces".

4. Is volgens het college expliciet voorgelegd tijdens de participatie wat de voorgenomen hoogtes zijn van windmolens en afmetingen van zonneweides? En in relatie tot de hoogtes en omvang wat de criteria daarvoor moeten zijn (bijvoorbeeld de afstand tot woningen, directe leefomgeving, gevolgen voor flora en fauna)?

Ja. Zie de raadinformatiebrief 20R.01169 "Resultaten fase 3 participatieproces Afwegingskader grootschalige duurzame energie en vervolgproces".

5. In 1.2 van het afwegingskader staat dat het ook gaat over wat Woerden maatschappelijk acceptabel vindt. Hoe is deze vraag voorgelegd in het participatietraject? En wat is de uitkomst?

Zie hiervoor het raadvorstel [D/21/020762 "Afwegingskader grootschalige duurzame energie"](#)

6. Kan het college de antwoorden van vraag 2, 3, 4 en 5 feitelijk onderbouwen? Bijvoorbeeld door middel van verslagen die door deelnemers akkoord zijn bevonden? Daarbij de kanttekening dat Inwonersbelangen uit eerste hand van veel deelnemers heeft vernomen dat de vragen 2, 3, 4 en 5 niet echt aan de orde zijn geweest. Noch in de straatgesprekken noch tijdens de inloopavonden.

Zie hiervoor het raadvorstel D/21/020762 "Afwegingskader grootschalige duurzame energie" en de raadinformatiebrief 20R.01169 "Resultaten fase 3 participatieproces Afwegingskader grootschalige duurzame energie en vervolgproces".

7. Waarom zijn bepaalde bronnen wel gebruikt voor het bepalen van de afstand van windmolens tot woningen en andere niet? Daarbij gevraagd om onderbouwing zoals bijvoorbeeld of er een inventarisatie is gedaan van beschikbare bronnen, welke daarvan zijn gebruikt en welke niet en aan de hand welke criteria tot een selectie is gekomen.

Als college baseren wij ons voor de afstand van windturbines tot woningen op het advies van de GGD en ODRU. Deze adviezen zijn als bijlage toegevoegd aan het raadvorstel D/21/020762 "Afwegingskader grootschalige duurzame energie" als bijlage 5 "Advies GGD regio Utrecht", en bijlage 6 "Advies Omgevingsdienst regio Utrecht".

8. Welke onderzoeken en uitspraken van het RIVM en WHO zijn gebruikt en welke zijn buiten beschouwing gelaten voor het opstellen van het afwegingskader? Daarbij gevraagd op basis van welke criteria dit is gedaan.

Er zijn geen onderzoeken of uitspraken van het RIVM of WHO buiten beschouwing gelaten. Alle onderzoeken en uitspraken zijn meegenomen in de adviezen van de GGD en ODRU. Deze adviezen zijn als bijlage toegevoegd aan het raadvorstel D/21/020762 "Afwegingskader grootschalige duurzame energie" als bijlage 5 "Advies GGD regio Utrecht", en bijlage 6 "Advies Omgevingsdienst regio Utrecht".

9. In de beantwoording wordt aangegeven dat het concept afwegingskader uitgaat van ten minste 500 meter afstand tussen woningen en windmolens. Betekent dit dat een grotere afstand met het afwegingskader mogelijk is? En zo, wat zijn hier de criteria voor en welke rechten hebben inwoners?

Ja. Zie voor de criteria en rechten het raadvorstel D/21/020762 "Afwegingskader grootschalige duurzame energie" in hoofdstuk 2.1 "algemene voorwaarden wind".

10. Hoe hoger een windmolen hoe meer overlast deze oplevert. Hoe verhoudt zich dit tot een absolute afstand van 500 meter tot woningen?

Een hogere windturbine geeft niet per definitie meer overlast. Dit is afhankelijk van het ontwerp, rotorbladen, en de toepassing van geluidsarme technieken. Moderne windturbines zijn over het algemeen stiller dan oudere en kleinere windturbines. In het afwegingskader grootschalige energie wordt er geen absolute afstand van 500 meter tot woningen gehanteerd. Zie hiervoor D/21/020762 "Afwegingskader grootschalige duurzame energie" bij hoofdstuk 2.1 "algemene voorwaarden wind".

11. In het afwegingskader staat dat inwoners wonende op 10 maal de tiphoogte betrokken moeten worden als een exploitant een windmolen wil gaan plaatsen. Wat houdt dit concreet in? Kunnen inwoners hier rechten aan ontlelen? Bijvoorbeeld dat in de lente en herfst de windmolen stil komt te staan om slagschaduw te voorkomen. Of dat de windmolens in de avond- en nachturen stil gezet worden om gezondheidsrisico's te voorkomen.

Zie in het raadvorstel D/21/020762 "Afwegingskader grootschalige duurzame energie" het hoofdstuk "participatie" en in bijlage 3 "stappenplan".

12. Duidelijk blijkt uit de beantwoording het college de alarmbrief van de artsen aan de gemeenteraad van Amsterdam niet begrepen heeft. De artsen geven aan dat de gehanteerde normen gebaseerd zijn op te beperkt onderzoek. Daarbij dat er geen onderzoeken zijn gedaan naar windmolens hoger dan 120 meter. Waaruit maakt het college op dat het de artsen een norm van 500 meter afstand van windmolens tot woningen willen? Ze geven aan dat omwonenden bij 35 decibel al hinder en zelfs ernstige hinder ondervinden. Onderschrijft het college dit ook of wil het hier onderzoek naar laten uitvoeren?

Als college onderschrijven wij de conclusie dat ernstige hinder ondervonden wordt bij 35 decibel niet. Zie voor de onderbouwing het advies van de ODRU bij het raadvorstel D/21/020762 "Afwegingskader grootschalige duurzame energie" als bijlage 5 "Advies GGD regio Utrecht". Op grond van deze adviezen achten wij onderzoek niet nodig.

13. In de beantwoording staat dat negatieve effecten, zoals geluidshinder, zoveel mogelijk beperkt moet worden. Waarom is het uitgangspunt niet dat het voorkomen moet worden? Zeker gezien de onduidelijkheid en risico's voor de volksgezondheid (in geval van windmolens)? Zegt het college hiermee dat de opgelegde duurzaamheid van de Rijksoverheid (het moeten plaatsen van windmolens en zonneweides in elke gemeente) boven risico's van de volksgezondheid gaat?

Nee, het college zegt niet dat duurzaamheid boven de volksgezondheid gaat. In ons dagelijks leven hebben wij continu te maken met risico's. Een maatschappij zonder risico's bestaat niet, ook niet zonder geluidsriscico's. Dagelijks accepteren wij als maatschappij risico's door bijvoorbeeld deel te nemen in het verkeer. De risico's van windturbines zijn niet onbekend. Ze zijn bekend en ze zijn beheersbaar. De geluidsriscico's worden berekend en vastgelegd door de wetgever in de (geluids)normen. Met inachtneming van de wet- en regelgeving die er is inzake windturbines nemen wij de risico's zoveel mogelijk weg dan wel beheersen wij deze door de voorgestelde maatregelen. De innovaties die windturbines in de afgelopen jaren hebben doorgemaakt, en ook de mogelijkheid om woningen te isoleren, dragen hier ook aan bij.

14. Kan de gemeente in haar berichtgeving (website, gemeentepagina's in de Woerdense Courant, interviews van wethouders, ambtenaren, etc.) duidelijk en transparant zijn over de onbekendheid van risico's die windmolens opleveren voor de volksgezondheid? In elk geval opnemen in het afwegingskader?

Ja. De risico's van windturbines zijn bekend, zoals de risico's van slagschaduw en geluid. Deze staan beschreven in de rapportages van het RIVM en de WHO. De adviezen van de GGD en de ODRU zijn gebaseerd op deze rapportages. Deze adviezen zijn als bijlage toegevoegd aan het raadvorstel D/21/020762 "Afwegingskader grootschalige duurzame energie" als bijlage 5 "Advies GGD regio Utrecht", en bijlage 6 "Advies Omgevingsdienst regio Utrecht". Wij communiceren hier duidelijk en transparant over.

15. Wil het college het in Woerden net zover laten komen als in Alphen dat inwoners, journalisten of onderzoekers ook een Wob-verzoek indienen om alles omtrent dit proces van het afwegingskader transparant te krijgen?

Nee. Als college hebben wij ons transparant opgesteld in ieder stadium van het proces om tot een afwegingskader te komen.

Wij benadrukken nogmaals dat de schijn voorkomen moet worden dat de participatie slechts een papieren exercitie was. Bij twijfel is verstandig om de participatie opnieuw te doen. Met duidelijke, transparante en eenvoudige vragen aan de inwoners:

- Is er in gemeente Woerden ruimte om windmolens en zonneweides te plaatsen?

- Zo, ja wat zijn de hoogtes en afmetingen in relatie tot welke criteria (bijvoorbeeld afstand tot woningen, leefgebieden, flora en fauna)?

Wij verwachten dat het college zich hard maakt voor een transparant en onafhankelijk onderzoek over de gezondheidsaspecten voordat onomkeerbare besluiten worden genomen.

Het college ziet de twee bovenstaande als uw mening en laten de vragen als dusdanig onbeantwoord.

Bijlagen

Vragen reglement van orde: D/21/022623

Schriftelijke vragen - Vraagtekens verwerking participatie bij afwegingskader

Vervolg naar aanleiding van beantwoording van 26 april 2021

Inleiding

Op onze schriftelijke vragen over de 'vraagtekens die gezet worden over de verwerking participatie bij afwegingskader' hebben wij op 18 mei de antwoorden ontvangen. Er was gemeld dat er later beantwoord zou worden.

De beantwoording maakt 1 ding zeer duidelijk: het afwegingskader is ingewikkeld en complex. Met vele andere inwoners hebben ook wij een aantal onderdelen van het afwegingskader niet begrepen. Na beantwoording wordt het iets duidelijker. Maar doel, opzet en uitkomsten van de participatie blijven voor ons schimmig. Ondertussen hebben al meer dan 1.600 inwoners de petitie getekend dat er in Woerden geen plek is voor grootschalige windmolens. Deze uitkomst is zonder financiële middelen tot stand gekomen. Dit in tegenstelling tot het kostbare participatietraject van de gemeente om 1.000 mensen te bereiken.

Het is zaak om de schimmigheid op te lossen, om te voorkomen dat ook dit participatietraject als mislukt te boek komt te staan. Dit kunnen we ons in Woerden niet veroorloven. Steeds duidelijker wordt dat de overheid vanuit een ivoren toren opereert, zoals duidelijk is geworden uit de toeslagenaffaire.

Participatie in Woerden

De afgelopen jaren hebben we veel mislukte participatietrajecten gezien. Ondanks een andere conclusie van de rekenkamer spreken de volgende voorbeelden boekdelen:

1. Exercitieveld: Pas na zware actie van inwoners (1.500 handtekeningen) werd een genomen besluit van de gemeenteraad teruggedraaid. De kastanjabomen kunnen wel blijven staan. Na nieuwe informatie vanuit het college, die eerdere informatie tegensprak, herriep de gemeenteraad het eerder genomen besluit;
2. Hof van Harmelen waar steeds de positieve inbreng van inwoners is genegeerd;
3. Nieuwe parkeerbeleid waarvan nu overduidelijk wordt dat de participatie gefaald heeft;
4. De busbaan bij het station waar in *no time* zonder het betrekken van de inwoners het aanleggen wel even geregeld zou worden door de gemeente;
5. Het weghalen van het parkeerterreintje op de Leidschestraatweg waarin niet alle bewoners meegenomen zijn;
6. Participatie van de Rembrandtbrug waar een hele groep buitenspel gezet is.

Bovenstaande illustreert dat gemeente Woerden niet goed raad weet met participatie. Mogelijk te weinig voeling heeft met wat er echt speelt kan een oorzaak zijn. Formeel zijn het participatietrajecten die doorlopen zijn en afgevinkt kunnen worden bij besluitvorming, overeenkomstig de uitkomsten van de rekenkamer. Te vaak en te veel voelen inwoners zich niet serieus genomen blijkt uit de voorbeelden hierboven.

Participatietraject afwegingskader

Evident is dat gemeente Woerden van bovenaf opgelegd heeft gekregen om met buurgemeenten te zorgen dat er duurzame energie opgewekt gaat worden. Daarbij bestaat enkel de keuze uit zonnepanelen of windmolens. Er zijn hierbij de nodige vraagtekens te zetten of dit wel democratisch is. Daar gaan we in deze vragen verder niet op in.

In de kern gaat het erom of inwoners kunnen instemmen met windmolens en zonnepanelen (zonneweides) in hun directe woon -en leefomgeving. En zo ja, wat de criteria dan voor ze zijn. Dit is niet expliciet aan de orde gekomen in het participatietraject. Uit onze eigen waarnemingen en ontvangen reacties van deelnemers is deze vraag gemeden in bijvoorbeeld de straatgespreken en de inloopavonden. Zo werden hoogtes van 120 – 160 meter genoemd. De 240 meter hoge geplande

windmolens werden niet genoemd. Wel werden er geruststellende vragen gesteld. Zoals in Zegveld waar gevraagd werd of ze het daar een goed idee vonden als windmolens langs de A12 zouden komen. Natuurlijk geen probleem met een A12 op 4,5 kilometer afstand. Voor ons is duidelijk dat er om de hete brij heen is gedraaid en inwoners zich in het participatietraject niet hebben kunnen uitspreken of en op welke plekken er in gemeente Woerden plaats is voor windmolens en zonneweides, en zo ja, wat de criteria dan zijn.

Op 21 mei is een Reconstructie Regionale Energie Strategie Alphen aan den Rijn verschenen (<https://www.basvermond.nl/portfolio/reconstructie-regionale-energie-strategie-alphen-aan-den-rijn>). Door middel van Wob-verzoeken is inzicht gegeven over het handelen van de gemeente. De conclusie is als volgt. De Alphen inwoners zijn op papier meegenomen in de totstandkoming van de RES. In de praktijk blijken de conclusies uit de enquête over het positieve sentiment en het grote draagvlak onder inwoners zeer discutabel en broos te zijn. Van inwoners vernemen wij hetzelfde over gemeente Woerden. Aan het college van Woerden is het om dit beeld te weerleggen. Deze aanvullende vragen staan hier voor het grootste deel in het teken van.

Afwegingskader is ingewikkeld

Na de ontvangen antwoorden op onze vragen is het ons duidelijk geworden dat het afwegingskader ingewikkeld en een bestuurlijk gedrocht is. Een afwegingskader moet transparant, duidelijk en eenvoudig zijn, zodat inwoners zonder allerlei en vele bestuurlijke uitgeschreven stappen weet waar zij aan toe zijn. Naar nu blijkt lijkt het afwegingskader een poging tot verkoop aan de inwoners. Waarom moeten de aanwonende inwoners financieel kunnen profiteren als er een windmolen in de nabijheid wordt geplaatst? Maakt dit opgelopen hartkwalen dan goed? Kunnen inwoners die op 10 maal de tiphoogte wonen (zoals beschreven bij het niet in het oog vallende kleine kopje 'participatie') na vaststelling van het afwegingskader nog criteria meegeven waaraan voldaan moet worden? Bijvoorbeeld dat in avond -en nachturen de windmolens niet mogen draaien?

Willekeurig shoppen

Duidelijk is voor Inwonerbelangen dat er willekeurig 'geshopt' wordt uit de beschikbare rapporten en adviezen over de schade die windmolens veroorzaken aan de gezondheid van omwonenden. Het college geeft aan dat de norm van 350 meter afstand van windmolens tot woning afkomstig is van het RIVM en de Wereld gezondheidsorganisatie (WHO). En om de goede wil te tonen is er 500 meter van gemaakt.

Niet onderbouwd is welke onderzoeken van het RIVM en de WHO gebruikt zijn door de gemeente. Zo heeft het RIVM in juni 2020 na onderzoek de volgende conclusie getrokken: 'Het RIVM concludeert dat de Nederlandse geluidsnormen achterhaald zijn. Een miljoen Nederlanders hebben geluidsoverlast door auto's, treinen, vliegtuigen en windmolens en dat leidt tot ernstige gezondheidsklachten zoals slaapverstoring en hartklachten. Het wettelijk toegestane geluidsniveau moet omlaag, vindt het RIVM.' In een televisie-interview van maart dit jaar heeft het RIVM aangegeven dat het zijn geluidsnormen over windmolens gebaseerd heeft op dossieronderzoek, voornamelijk betrekking hebbende op rapporten beschikbaar uit Denemarken. Het gaat om slechts 15 rapporten gedaan in dunbevolkt gebied. Een situatie die niet vergelijkbaar is met Nederland. Graag zou het RIVM middelen van de Rijksoverheid ontvangen voor een degelijk onderzoek. Hier zijn in verhouding tot duurzaamheidssubsidies voor bijvoorbeeld windmolens geen hoge bedragen mee gemoeid. En is uitsluitel te geven over wat veilige afstanden zijn van windmolens tot woningen in relatie tot gezondheidsrisico's?

Nog een kanttekening is dat het RIVM in 2009 een lagere geluidsnorm van 40 dB Lden adviseerde om hinder van windmolens te beperken. Waarom heeft het college dit advies niet gevolgd en andere RIVM-onderzoeken wel gebruikt?

De WHO concludeert in 2018 het volgende: Het geluid van windturbines kan, net als andere omgevingsgeluiden, een grote impact hebben op de fysieke en mentale gezondheid van mensen.

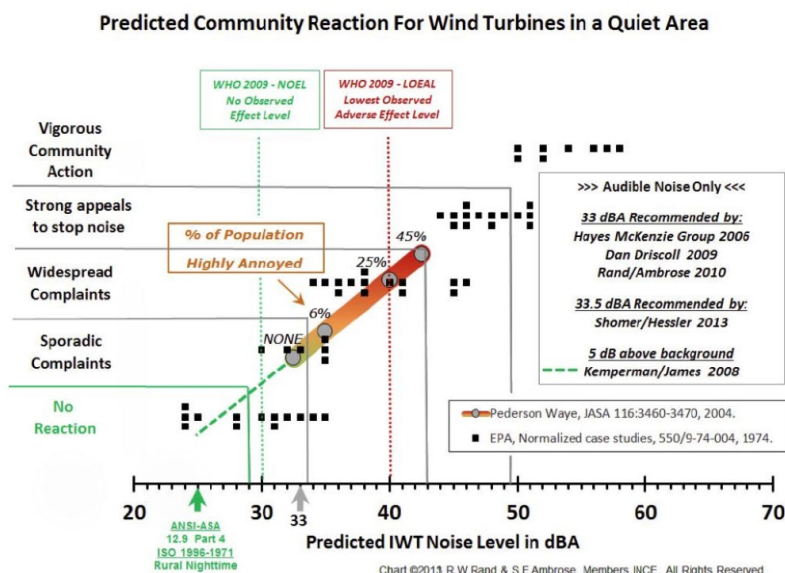
Omgevingsgeluiden staan zelfs in de top van gezondheidsrisico's door milieufactoren. Omgevingsgeluiden kunnen niet alleen auditief een nadelig effect hebben, zoals gehoorverlies of tinnitus, maar ook andere psychologische en lichamelijke gevolgen, vooral bij langdurige blootstelling. Volgens de WHO kunnen ook cardiovasculaire ziekten, cognitieve achteruitgang van kinderen, slaapstoornissen en ergernis gerelateerd zijn aan omgevingsgeluid.

Daarbij is het vreemd dat het college Inwonersbelangen verzoekt om haar website aan te passen over de gezondheidsrisico's in relatie tot windmolens. Pas als er echt onderzoek gedaan wordt naar de situatie in gemeente Woerden kunnen hier onderbouwde uitspraken over gedaan worden. Zou het niet meer recht doen als het college duidelijk communiceert dat er onduidelijkheid is over de gezondheidsrisico's in relatie tot windmolens?

Onjuiste conclusies

Duidelijk is dat het college de brief van de artsen aan de gemeenteraad van Amsterdam verkeerd heeft gelezen. Zij stellen helemaal geen 500 meter voor als afstand tussen woningen en windmolens. Zij vragen om een echt onderzoek naar de situatie in Amsterdam naar de risico's voor de volksgezondheid. Want deze zijn er niet voor Amsterdam en ook niet voor Nederland.

Uit de brief blijkt dat bij 35 decibel geluid in de nacht al gezondheidsklachten met zich meebrengt. Zie onderstaand figuur uit de brief.

Vervolg vragen

Uit bovenstaande blijkt dat de beantwoording van onze vragen over de participatie tot meer verwarring en nog meer onduidelijkheid heeft geleid of de inwoners wel echt gehoord zijn over hun zorgen. Of dat het nu slechts een procedurele actie is geweest: "We hebben het doorlopen dus we kunnen verder met de besluitvorming."

De vragen:

1. Wat was de doelstelling van het participatietraject?
2. Is volgens het college expliciet de vraag voorgelegd tijdens de participatie of er in gemeente Woerden ruimte is voor windmolens en of voor zonneweides?
3. Heeft het college gevraagd of deze windmolens wel passen in ons mooie Groene Hart?
4. Is volgens het college expliciet voorgelegd tijdens de participatie wat de voorgenomen hoogtes zijn van windmolens en afmetingen van zonneweides? En in relatie tot de hoogtes en omvang wat de criteria daarvoor moeten zijn (bijvoorbeeld de afstand tot woningen, directe leefomgeving, gevolgen voor flora en fauna)?

5. In 1.2 van het afwegingskader staat dat het ook gaat over wat Woerden maatschappelijk acceptabel vindt. Hoe is deze vraag voorgelegd in het participatietraject? En wat is de uitkomst?
6. Kan het college de antwoorden van vraag 2, 3, 4 en 5 feitelijk onderbouwen? Bijvoorbeeld door middel van verslagen die door deelnemers akkoord zijn bevonden? Daarbij de kanttekening dat Inwonersbelangen uit eerste hand van veel deelnemers heeft vernomen dat de vragen 2, 3, 4 en 5 niet echt aan de orde zijn geweest. Noch in de straatgesprekken noch tijdens de inloopavonden.
7. Waarom zijn bepaalde bronnen wel gebruikt voor het bepalen van de afstand van windmolens tot woningen en andere niet? Daarbij gevraagd om onderbouwing zoals bijvoorbeeld of er een inventarisatie is gedaan van beschikbare bronnen, welke daarvan zijn gebruikt en welke niet en aan de hand welke criteria tot een selectie is gekomen.
8. Welke onderzoeken en uitspraken van het RIVM en WHO zijn gebruikt en welke zijn buiten beschouwing gelaten voor het opstellen van het afwegingskader? Daarbij gevraagd op basis van welke criteria dit is gedaan.
9. In de beantwoording wordt aangegeven dat het concept afwegingskader uitgaat van ten minste 500 meter afstand tussen woningen en windmolens. Betekent dit dat een grotere afstand met het afwegingskader mogelijk is? En zo, wat zijn hier de criteria voor en welke rechten hebben inwoners?
10. Hoe hoger een windmolen hoe meer overlast deze oplevert. Hoe verhoudt zich dit tot een absolute afstand van 500 meter tot woningen?
11. In het afwegingskader staat dat inwoners wonende op 10 maal de tiphoogte betrokken moeten worden als een exploitant een windmolen wil gaan plaatsen. Wat houdt dit concreet in? Kunnen inwoners hier rechten aan ontleen? Bijvoorbeeld dat in de lente en herfst de windmolen stil komt te staan om slagschaduw te voorkomen. Of dat de windmolens in de avond- en nachturen stil gezet worden om gezondheidsrisico's te voorkomen.
12. Duidelijk blijkt uit de beantwoording het college de alarmbrief van de artsen aan de gemeenteraad van Amsterdam niet begrepen heeft. De artsen geven aan dat de gehanteerde normen gebaseerd zijn op te beperkt onderzoek. Daarbij dat er geen onderzoeken zijn gedaan naar windmolens hoger dan 120 meter. Waaruit maakt het college op dat het de artsen een norm van 500 meter afstand van windmolens tot woningen willen? Ze geven aan dat omwonenden bij 35 decibel al hinder en zelfs ernstige hinder ondervinden. Onderschrijft het college dit ook of wil het hier onderzoek naar laten uitvoeren?
13. In de beantwoording staat dat negatieve effecten, zoals geluidshinder, zoveel mogelijk beperkt moet worden. Waarom is het uitgangspunt niet dat het voorkomen moet worden? Zeker gezien de onduidelijkheid en risico's voor de volksgezondheid (in geval van windmolens)? Zegt het college hiermee dat de opgelegde duurzaamheid van de Rijksoverheid (het moeten plaatsen van windmolens en zonneweides in elke gemeente) boven risico's van de volksgezondheid gaat?
14. Kan de gemeente in haar berichtgeving (website, gemeentepagina's in de Woerdense Courant, interviews van wethouders, ambtenaren, etc.) duidelijk en transparant zijn over de onbekendheid van risico's die windmolens opleveren voor de volksgezondheid? In elk geval opnemen in het afwegingskader?
15. Wil het college het in Woerden net zover laten komen als in Alphen dat inwoners, journalisten of onderzoekers ook een Wob-verzoek indienen om alles omtrent dit proces van het afwegingskader transparant te krijgen?

Wij benadrukken nogmaals dat de schijn voorkomen moet worden dat de participatie slechts een papieren exercitie was. Bij twijfel is verstandig om de participatie opnieuw te doen. Met duidelijke, transparante en eenvoudige vragen aan de inwoners:

- Is er in gemeente Woerden ruimte om windmolens en zonneweides te plaatsen?

- Zo, ja wat zijn de hoogtes en afmetingen in relatie tot welke criteria (bijvoorbeeld afstand tot woningen, leefgebieden, flora en fauna)?

Wij verwachten dat het college zich hard maakt voor een transparant en onafhankelijk onderzoek over de gezondheidsaspecten voordat onomkeerbare besluiten worden genomen.

Fractie Inwonersbelangen

Hendrie van Assem

Jan-Hubert van Rensen